

„Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 – 2030“

Schválený uznesením OZ číslo: 144/2023

Schválený dňa: 14.12.2023

Zodpovedný: Jozef FIC - starosta obce Kaluža

Úvod

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

- 1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb
- 1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov
- 1.3. Analýza sociologických a demografických údajov
 - 1.3.1. Obyvateľstvo
 - 1.3.2. Školstvo
 - 1.3.3. Služby
 - 1.3.4. Nezamestnanosť
 - 1.3.5. Sociálne znevýhodnené skupiny: seniori nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním detí, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia zdravotne postihnutí občania so sociálnymi a spoločenskými problémami
- 1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb
- 1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb
- 1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

- 2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb
- 2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb
- 2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb
- 2.4. Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb

3. Priority rozvoja sociálnych služieb v obci

4. Záver

Skratky

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

FS – fokusová skupina

KP – komunitné plánovanie

KPSS – komunitný plán sociálnych služieb

SS – sociálne služby

ŤZP – ťažké zdravotné postihnutie

ÚPSVaR – úrad práce sociálnych vecí a rodiny

VZN – všeobecne záväzné nariadenie

KC – Komunitné centrum

PHRSR – Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

Použitá literatúra – Dokumenty

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Bratislava, 2021,
 - Národná stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti 2021,
 - Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike 2011,
 - Národný akčný plán deinštitucionalizácie na roky 2016 – 2020,
 - Vyhodnotenie plnenia úloh národného akčného plánu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb 2012 – 2015,
 - National action plan for the transition from institutional to community-based care in the social services system 2016 – 2020,
 - Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe (aktualizácia) schválená uznesením vlády SR 2020,
 - Informácia o vyhodnotení plnenia Aktualizácie Národnej rámcovej stratégie podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe,
 - Aktualizácia Národnej rámcovej stratégie podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe, vrátane vyhodnotenia,
 - Informácia o vyhodnotení plnenia Národnej rámcovej stratégie podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe (rtf),
 - Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe
 - Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030,
 - Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja KSK na roky 2023 – 2027,
 - Komunitný plán sociálnych služieb mesta Michalovce na roky 2022 – 2026,
 - Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kusín na roky 2023 – 2027 s výhľadom do roku 2030.
-
- <https://www.employment.gov.sk/sk/>
 - <https://www.pomahameludom.sk/>
 - <https://www.statistics.sk/>
 - <https://www.kaluza.sk/>

Príhovor starostu obce Kaluža

Vážení občania obce Kaluža

Prihováram sa Vám, aby som Vám predstavil Komunitný plán sociálnych služieb obce.

Podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách je každá obec povinná mať vypracovaný Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS). Tento Komunitný plán musí byť v súlade s nadradeným dokumentom – s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 (ktoré vypracúva Ministerstvo). To znamená, že v zmysle zákona je každá obec povinná zosúladiť svoj KPSS s Národnými prioritami a predložiť aktualizovaný KPSS na schválenie obecnému zastupiteľstvu - túto povinnosť nariaďuje obciam a mestám zákon o sociálnych službách.

Pri vypracovaní sme vychádzali z výsledkov zisťovania. Zároveň sme vychádzali aj z predchádzajúceho Komunitného plánu sociálnych služieb obce. Podklady sme mali aj zo štatistických údajov, kvalitatívnych dát získaných z rozhovorov, fokusových a pracovných skupín. Všetky údaje sú rovnako dôležité a prinášajú mnoho typov poznania o danej téme.

Našou snahou je, aby sme postupne zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Vďaka tomuto komunitnému plánu budeme adresne a efektívne využívať finančné prostriedky na skvalitnenie rozvoja sociálnych služieb v našej obci.

Chcem týmto zaželať veľa úspechov všetkým, ktorí budú realizovať a poskytovať sociálne služby v obci Kaluža, ktorá je výnimočná tým, že je na brehu Zemplínskej šíravy.

Jozef FIC
Starosta obce Kaluža

Úvod

Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácie jednotlivcov i celých skupín.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva,
- prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce. Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín.

Cieľom je stratégia dlhodobej starostlivosti a potreba prepájania poskytovania sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. A to najmä v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti a fyzioterapie. To je v súčasnej dobe jedna z najaktuálnejších tém v poskytovaní pomoci a podpore viacerým skupinám obyvateľov, predovšetkým seniorom, osobám so zdravotným postihnutím, s chronickým ochorením a osobám odkázaným na dlhodobú pomoc inej osoby pri zvládaní každodenných aktivít. Jednou z odpovedí na potrebu koordinovaného prístupu pri poskytovaní podpory týmto osobám je systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, ktorý absentuje.

Preto Vláda Slovenskej republiky, vychádzajúc z deklarácie riešenia sociálno-zdravotnej starostlivosti v Programovom vyhlásení vlády na roky 2020 – 2024, uznesením č. 546 z 29. septembra 2021 schválila Stratégiu dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike.

Zámerom Stratégie je navrhnutie vecných riešení, ktoré bude potrebné následne premietnuť do zmeny legislatívy s cieľom vytvoriť efektívny a fungujúci systém. Stratégia je vypracovaná v súlade s Plánom obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, na ktorý je aj priamo prepojená. Všetky časti Stratégie sú vypracované s cieľom zlepšiť kvalitu života osôb odkázaných na dlhodobú sociálno-zdravotnú starostlivosť aj prostredníctvom zatraktívnenia a posilnenia formálnej aj neformálnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 sa zaoberá všetkými oblasťami života ľudí v procese ich starnutia a jeho víziou je podporiť budovanie udržateľnej spoločnosti, teda takej, kde súčasné i budúce generácie majú šance na kvalitné podmienky života. Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, ako národný nástroj pre politiky aktívneho starnutia, to chce dosiahnuť podporou a zhodnocovaním potenciálu ľudí všetkých vekových kategórií. Globálnym cieľom dokumentu je vytvoriť k tomu čo najlepšie hodnotové, zdrojové a inštitucionálne podmienky.

Úmyslom Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 je venovať sa otázkam aktívneho starnutia ako trvalej priority, ktorá presahuje politické cykly a volebné obdobia. Dokument bol vypracovaný participatívnym spôsobom, čiže do jeho prípravy boli zapájaní zástupcovia rôznych sektorov spoločnosti - zo štátnej správy, územnej samosprávy, občianskeho sektora a nezávislých odborníkov. Cieľom bolo z dokumentu vytvoriť udržateľný a uskutočniteľný materiál, ktorý predstavuje celospoločenský záväzok zodpovedných subjektov prijatý a akceptovaný širokým spektrom spoločenských a politických aktérov a zastrešený vládou Slovenskej republiky.

Cieľová skupina Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 nie je vymedzená nejakou vekovou hranicou alebo životnou situáciou. Dokument sa zameriava na všetky osoby aktívne sa pripravujúce na starnutie, vrátane starších osôb, ktoré by z dôvodu veku mohli byť akýmkoľvek spôsobom znevýhodňované v prístupe k verejným službám či inej podpore.

Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 obsahuje viac ako 80 opatrení v deviatich doménach - oblastiach podpory aktívneho starnutia. Ich realizácia je financovaná najmä zo štátneho rozpočtu, ale aj z Plánu obnovy a odolnosti a Partnerskej dohody na roky 2021 – 2027. Bol prijatý uznesením vlády č. 657 zo 16. novembra 2021.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Zákon o sociálnych službách ako samostatná právna norma upravujúca právne vzťahy v oblasti sociálnych služieb nadobudol účinnosť 1.1.2009. Od uvedeného obdobia bol citovaný zákon novelizovaný 24-krát a v súčasnosti tu máme ďalšiu pomerne rozsiahlu novelu, ktorá bola prijatá zákonom č. 484/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Za najdôležitejšie zmeny tejto novely možno považovať vytvorenie priaznivejších podmienok financovania sociálnych služieb krízovej intervencie, vrátane ich valorizácie, postupné vyrovňovanie podmienok financovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb najmä zo strany obcí a aj zvýšenie záruky finančnej podpory sociálnej služby pre prijímateľa z verejných zdrojov.

Viaceré zmeny sa týkajú aj časti právnej úpravy týkajúcej sa vedenia evidencie v informačnom systéme sociálnych služieb. Zmeny nastali aj v úprave podmienok z hľadiska vecného obsahu a povinného rozsahu poskytovaných alebo zabezpečovaných odborných činností, plnenia podmienok regulácie počtu miest v zariadeniach a úpravy obsahových náležitostí zmluvy o iných činnostiach a úpravy podmienok jej uzatvárania. Ďalšie zmeny boli prijaté aj v kvalifikačných požiadavkách pri vybraných pracovných činnostiach. Súčasťou novely je aj úprava v čl. II týkajúca sa zákona č. 219/2014 Z. z. Touto zmenou sa predlžuje prechodné obdobie na splnenie osobitného kvalifikačného predpokladu pre vybraných sociálnych pracovníkov. Tento zákon nadobúda účinnosť 31. decembra 2021, okrem čl. I bodov 1 až 88 a 90 až 92 a čl. II, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2022.

Nová povinnosť spolupráce pre poskytovateľov pobytovej sociálnej služby a samosprávu s centrom pre deti a rodiny. V centrách pre deti a rodiny sa nachádzajú aj deti so zdravotným postihnutím, ktorým sa plnoletosťou končí vykonávanie opatrenia pobytovou formou, ktorú im nariadil súd. Mnohé tieto deti strávili v takýchto zariadeniach dlhé roky. Vzhľadom na svoje ťažké zdravotné postihnutie a skutočnosť, že väčšinou rodičia o ne neprejavujú záujem a títo mladí dospelí sa nemajú kam vrátiť, sú umiestňovaní v pobytových zariadeniach sociálnych služieb, najčastejšie v domovoch sociálnych služieb. Napriek tomu, že ide o prechod z jednej inštitúcie do druhej, v živote mladého dospelého to znamená veľkú zmenu. Preto možno pozitívne hodnotiť zavedenie povinnosti spolupráce [§ 7 písmeno e)] pre poskytovateľa sociálnej služby s centrom pre deti a rodinu. Formy spolupráce môžu byť rôzne, napríklad komunikácia a stretnutie zamestnancov z oboch inštitúcií s cieľom oboznámiť sa so životným príbehom mladého dospelého občana, s jeho predstavami, záujmami, ale aj potrebami vyplývajúcimi z jeho odkázanosti na pomoc inej osoby. Novela dokonca umožňuje, aby sa tento mladý záujemca ubytoval na prechodnú dobu v konkrétnom zariadení, a to spolu aj so svojím sprievodcom, ktorého si vybral, ešte pred definitívnym nástupom do zariadenia [§ 61 odsek 3 písm. b)]. Prax nám potvrdzuje, že možnosť vopred sa oboznámiť s podmienkami poskytovanej služby tak zo strany klienta, ako aj zamestnancov eliminuje problémy, ktoré by mohli vzniknúť až po prijatí klienta. Napríklad klient nemal v zariadení žiadnych rovesníkov,

bol umiestnený v inej komunite, ďaleko od svojich doterajších priateľov a známych a cítil sa preto osamelý a stratený.

Pre komplexnosť je potrebné uviesť, že ustanovenie § 61 odsek 4 novely umožňuje poskytovateľovi celoročnej pobytovej formy v zariadení podporovaného bývania, zariadení pre seniorov a v zariadení opatrovateľskej služby poskytnúť ubytovanie na prechodnú dobu aj napr. pre príbuzných prijímateľa, jeho partnera/partnerku alebo priateľov, ktorých si prijímateľ vybral. Cieľom je podporiť a rozvíjať rodinné a priateľské väzby prijímateľa. Podmienky prechodného ubytovania je potrebné upraviť v prevádzkovom alebo domácom poriadku poskytovateľa. Aj v prípade, že sú uvedené fyzické osoby takto ubytované v zariadení sociálnych služieb, nejde o poskytovanie sociálnej služby, sú tam len na návšteve, a preto nemôžu byť ubytované na miestach určených a registrovaných pre prijímateľov. Poskytovateľ môže tieto fyzické osoby ubytovať v osobitných, na tento účel vyčlenených priestoroch. S týmito fyzickými osobami poskytovateľ neuzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, a to ani v prípade, že by potrebovali pomoc pri sebaobsluhe, napr. z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia. Uzatvára s nimi zmluvu o ubytovaní podľa § 754 až § 759 Občianskeho zákonníka.

V nadväznosti na zapojenie centier pre deti a rodiny do spolupráce pri zabezpečení sociálnej služby pre „mladého dospelého klienta so zdravotným postihnutím“ boli prijaté zmeny aj v ustanoveniach týkajúcich sa konania, konkrétne v § 92 ods. 1 písm. b), ods. 6 a 8. Ide o možnosť centra pre deti podať v mene klienta písomnú žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, ale napr. aj žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby, ale aj uzatvoriť zmluvu o poskytovaní sociálnej služby alebo udeliť súhlas na poskytnutie sociálnej služby na účely odľahčovacej služby. Ide o prípady, ak klient nie je schopný zo zdravotných dôvodov, ktoré potvrdzuje ošetrojúci lekár, sám realizovať tieto úkony. V čase, keď sa má klientovi centra pre deti a mládež začať vybavovať poskytnutie príslušnej sociálnej služby, vrátane posúdenia odkázanosti, tento klient nie je plnoletý. Preto sa ustanovuje, že v lehote do 30 dní pred dňom dovŕšenia plnoletosti tohto klienta sa podmienka veku považuje za splnenú. Aj takémuto klientovi je však možné začať poskytovať príslušný druh sociálnej služby, na ktorú je odkázaný, a to až po splnení podmienky veku potrebného pre vznik nároku na poskytovanie tejto sociálnej služby.

Súčasne sa upravuje, že mladému dospelému bude pomáhať aj obec alebo VÚC v rozsahu svojej pôsobnosti v spolupráci s centrom aj pri zabezpečení realizácie práva na zabezpečenie dostupnosti informácií podľa § 6 ods. 2 písm. b), ako aj pri realizácii práva na výber konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby podľa § 6 ods. 1.

KPSS vzniká priamo na obecnom úrade, jadrom tímu sú zamestnanci obecného úradu, starosta a poslanci obce. Starosta – zodpovedá za priebeh a koordináciu plánovania. Výhodou poverenia zamestnancov úradu je, že poznajú úradný systém i procesy a majú ľahší prístup k predstaviteľom samosprávy a jej zamestnancom. Komunitný plán využíva rôznorodé dáta (presahy z oblasti sociálnych služieb smerujú

k regionálnemu rozvoju, školstvu, zdravotníctvu a pod.), v každej z alternatív je potrebné zabezpečiť súčinnosť organizačných úsekov úradu.

KPSS je dokument, ktorý sa plánuje nielen z hľadiska ľudských, ale aj finančných zdrojov vyčlenených v rozpočte samosprávy. Vhodné je aj preskúmať možnosti financovania z iných zdrojov – napríklad dotačných programov ministerstiev a nadačných fondov, Európskeho sociálneho fondu či iných grantových výziev. Podpora zo strany samosprávy nemusí byť len finančná. Pomáha, ak da k dispozícii priestory na uskutočnenie fokusových skupín či verejných prezentácií. Rovnako zabezpečuje tlače dotazníkov, poskytnutie zberných urien či umožnenie informovania o priebehu KP cez oficiálnu webstránku a profily samosprávy na sociálnych sieťach.

1.1. A) Druhy sociálnych služieb

Sociálne služby podľa zákona o sociálnych službách podľa druhu sú:

1. sociálne služby krízovej intervencie:

- a) terénna sociálna služba krízovej intervencie,
- b) poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach,
- ba) nízkoprahové denné centrum,
- bb) integračné centrum,
- bc) komunitné centrum,
- bd) nocľaháreň,
- be) útulok,
- bf) domov na polceste,
- bg) zariadenie núdzového bývania,
- c) nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- d) pracovná mobilita cudzincov,
- e) pomoc pre odídencov z Ukrajiny.

2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- a) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- b) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- c) služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života,
- d) zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
- e) služba včasnej intervencie,
- f) pomoc pre odídencov z Ukrajiny.

3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,

- a) poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
- aa) zariadenie podporovaného bývania,
- ab) zariadenie pre seniorov,
- ac) zariadenie opatrovateľskej služby,
- ad) rehabilitačné stredisko,
- ae) domov sociálnych služieb,
- af) špecializované zariadenie,
- ag) denný stacionár,
- b) domáca opatrovateľská služba,
- c) prepravná služba,

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

- d) sprievodcovská a predčitateľská služba,
 - e) tlmočnická služba,
 - f) sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 - g) sprostredkovanie osobnej asistencie,
 - h) požičiavanie pomôcok,
 - ch) pomoc pre odídencov z Ukrajiny,
4. *sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií,*
- a) monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 - b) krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.
5. *podporné služby:*
- a) odľahčovacia služba,
 - b) pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 - c) poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
 - d) podpora samostatného bývania,
 - e) poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
 - f) poskytovanie sociálnej služby v práci,
 - g) poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny,
 - h) pomoc pre odídencov z Ukrajiny.
- Sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

1.1.B) Financovanie sociálnych služieb

1. *Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom sociálnej služby:*
- a) z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
 - b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy,
 - c) z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby podľa § 71 ods. 10 zákona,
 - d) zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva,
 - e) z prostriedkov prijatých na základe darovacej zmluvy,
 - f) z prostriedkov združenia obcí, VÚC a združenia osôb,
 - g) z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti,
 - h) z príjmu zo sociálneho podniku,
 - i) z iných zdrojov.

2. *Sociálne služby poskytované právnickou osobou zriadenou alebo založenou obcou*

Alebo VÚC môžu byť financované podľa bodu 1 písm. b) len so súhlasom obce alebo VÚC, ktorý takúto právnickú osobu zriadil alebo založil.

3. *Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom sociálnej služby*
- a) z finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a z finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom,
 - b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy,
 - c) z rozpočtu ministerstva,
 - d) z vlastných zdrojov,
 - e) z prostriedkov prijatých na základe darovacej zmluvy,
 - f) z výsledku hospodárenia z podnikateľskej činnosti,
 - g) zo zisku zo sociálneho podniku,
 - h) z iných zdrojov.

3.1 Obec je **povinná** poskytnúť finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby, okrem neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie, **požiadala obec** a mala by poskytovať:

- a) sociálnu službu v
 - aa) nízkoprahovom dennom centre,
 - ab) zariadení pre seniorov,
 - ac) zariadení opatrovateľskej služby,
 - ad) dennom stacionári,
- b) opatrovateľskú službu,
- c) ubytovanie pre odídencov.

Poskytovaná pomoc štátu:

- Podpora rodín s deťmi,
- Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela,
- Príspevok na pohreb,
- Pomoc v hmotnej núdzi,
- Ťažké zdravotné postihnutie,
- Sociálne služby,
- Prehľad sociálnych služieb,
- Informačný systém sociálnych služieb,
- Kvalita v sociálnych službách,
- Podpora zariadení sociálnych služieb zo Štátneho fondu rozvoja bývania,
- Zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov,
- Centrálny register poskytovateľov,
- Povinnosti poskytovateľa sociálnej služby,
- Usmernenie k použitiu FP na mzdy,
- Poskytovanie finančných príspevkov podľa zákona o sociálnych službách,
- Priemerné príjmy neverejných poskytovateľov soc. služieb z finančného príspevku MPSVR SR,
- Sociálne vylúčené spoločenstvá,
- Výkon dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb,
- Implementačná agentúra - Informácie k národným projektom,
- Boj proti chudobe,
- Pomoc pre odídencov z Ukrajiny.

<https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-odidencov-z-ukrajiny/informacie-odidencov-z-ukrajiny.html>

MPSVR SR vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorit Európskeho spoločenstva.

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Obec

1. vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb (ďalej len KPSS) vo svojom územnom obvode,
2. utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
3. je správnym orgánom v konaniach o:
 - a) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre
 - aa) seniorov,
 - ab) opatrovateľskej služby,
 - ac) dennom stacionári,
 - ad) terénnej opatrovateľskej služby,
 - b) zániku odkázanosti na sociálnu službu podľa bodu a),
 - c) zániku odkázanosti na sociálnu službu podľa bodu a) po zmene stupňa odkázanosti,
 - d) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13 zákona,
4. vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
5. poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie,
 - a) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, dennom stacionári,
 - b) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - c) opatrovateľskej služby,
 - d) prepravnej služby,
 - e) odľahčovacej služby,
 - f) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 - g) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
 - h) pomoc pre odídencov z Ukrajiny,
6. poskytuje základné sociálne poradenstvo,
7. môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
8. uzatvára zmluvu,
 - a) o poskytovaní sociálnej služby,
 - b) o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

- fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
9. zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie, pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
10. **môže** zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
11. **môže** poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a), § 78aa ods. 5,
12. **poskytuje** podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
13. **môže** poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
14. **môže** poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
15. kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
16. ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v bode 15 a kontroluje ich plnenie,
17. vedie evidenciu,
- a) posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- b) rozhodnutí podľa bodu 3,
- c) prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
18. vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
19. poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely štatistických zisťovaní,
20. uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
21. môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa bodu 4,
22. vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V ustanoveniach § 82 a § 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti.
- Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa zriaďujú komunitné centrá.

§ 83

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1. **Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža** úzko participuje na PHRSR obce Kaluža. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky na skvalitnenie spoločenského života v obci. Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom rozpočte sú ohraničené, je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na ďalšie roky. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viaczdrojového financovania.

Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu obce Kaluža.

Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Kaluža zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti.

2. **Finančné podmienky obce** na poskytovanie sociálnej služby, t. j. určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce.

3. **Spôsob vyhodnocovania** koncepcie rozvoja sociálnych služieb – komunitný plán bude priebežne monitorovaný, posudzovaný a bude záväzný pre tvorbu rozpočtu obce. Je to rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky existujúce subjekty, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho charakteru na území obce a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

4. **Časový horizont vyhodnocovania** komunitného plánu – raz ročne obecné zastupiteľstvo prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a plnenie úloh Komunitného plánu sociálnych služieb a podľa zistených skutočností bude aplikovať požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce Kaluža.

5. **Zmeny a aktualizácie** komunitného plánu sociálnych služieb:

- a) ak sa zmenia priority,
- b) pri získaní finančných prostriedkov na konkrétne potreby,
- c) pri nových návrhoch na poskytovanie sociálnych služieb,
- d) po uplynutí plánovaného obdobia.

6. **Súlad poskytovania sociálnych služieb** v územnom obvode obce Kaluža:

a) **opatrovateľská služba** – ak bude realizovaná bude zapísaná v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK a je v súlade s potrebami a záujmom cieľových komunít v obci, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb obce,

b) **prepravná služba** – ak bude realizovaná bude zapísaná v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK a v súlade s potrebami a záujmom cieľových komunít v obci, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb obce,

c) **podpora poskytovania sociálnych služieb verejnými a neverejnými**

poskytovateľmi pre potreby obce – Denný stacionár – sociálna služba ak bude realizovaná bude zapísaná v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK a v súlade s potrebami a záujmom cieľových komunít v obci, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb obce.

Komunita a komunitný rozvoj

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo jej časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie môžu tieto poskytovať komunitné centrá.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Základná terminológia

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt, poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

- a) verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok,
- b) neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia.

Objednávateľ sociálnej služby:

- je osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb,
- je obec a vyšší územný celok - subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba.

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zameraná na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie,
- prevenciu sociálneho vylúčenia.

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora. Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

- občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú len príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
- ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
- mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
- starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohodedné rodiny,
- občania marginalizovanej komunity,
- odídenci z Ukrajiny.

2. marginalizované skupiny obyvateľstva, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty v nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodedné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva,
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.

Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdza

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatom dávky a príspevkov nedosiahol účel použitia. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie.

Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky častokrát vyššia ako minimálna mzda, či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu.

Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Práca a zamestnanosť

Úlohou Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR je neustále modernizovať legislatívu v oblasti práce s cieľom zvyšovať zamestnanosť. V rámci snahy vytvoriť vyvážený pracovný trh pritom rovnako dbá na ochranu zamestnancov a na požiadavky zamestnávateľov.

Sekcia práce MPSVR SR nastavuje opatrenia orientované na zvyšovanie zamestnanosti, ktoré pomáhajú uchádzačom o zamestnanie, zamestnancom a zamestnávateľom. Dôležitou súčasťou jej práce je ochrana zamestnancov na pracovisku a potieranie nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

<https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/>

Pomoc v hmotnej núdzi

Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z. s účinnosťou od 1. 7. 2016 a doplnenia.

Došlo zmene a podľa zákona č. 65/2023 Z. z. Novela zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

K 1. januáru 2023 sa zvýšia sumy pomoci v hmotnej núdzi (teda aj dávky v hmotnej núdzi alebo príspevkov na bývanie) opatrením o úprave súm pomoci v hmotnej núdzi. Tlačovú správu Upravená suma životného minima zvýši takmer 60 príspevkov a dávok nájdete na stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Sumy dávky a príspevkov od 01.10.2023

84,90 eura mesačne, ak ide o jednotlivca,

161,40 eura mesačne, ak ide o jednotlivca s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi,

147,50 eura mesačne, ak ide o dvojicu bez detí,

220,70 eura mesačne, ak ide o dvojicu s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi,

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan ani tieto osoby, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s ním spoločne posudzujú a ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie,
- základné vybavenie domácnosti,
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa,
- na mimoriadne liečebné náklady.

Boj proti chudobe

Znižovanie chudoby a sociálneho vylúčenia patrí k dlhodobým prioritám verejných politík na Slovensku. Táto agenda je prítomná v právnych predpisoch i koncepcných a strategických dokumentoch Slovenskej republiky. Slovensko sa v nich hlási k záväzkom v oblasti ochrany ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, tak ako sú definované v celom rade medzinárodných dohôd i dohovorov, a definuje v nich súbor relevantných princípov, cieľov a nástrojov.

Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe predstavuje dokument strategickej povahy, ktorý systematizuje prístupy k riešeniu chudoby a sociálneho vylúčenia a rozvíja ich pod jednotným rámcom, a to vo vzťahu k cieľom vyplývajúcim zo stratégie Európa 2020. Východiskovým bodom je členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii spolu s prihlásením sa k spoločným hodnotám a záväzkom, ktoré z tohto členstva vyplývajú.

1.3. Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov.

Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHRSR obce Kaluža na roky 2023 – 2027 s výhľadom do roku 2030.

<https://www.kaluza.sk/>

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitov a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHRSR obce napomôže k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky a cestovného ruchu, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených v PHRSR obce Kaluža generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti.

Hlavné výzvy nového pre roky 2023 - 2027 s výhľadom do roku 2030:

1. Výstavba nájomných obecných bytov,
2. Výstavba relaxačno – športovej zóny a ihrísk,
3. Čistenie vodných tokov,
4. Modernizácia a rozšírenie budovy na Komunitné centrum,
5. Modernizácia miestnych komunikácií, vybudovanie chodníkov, parkovísk, parkovacích plôch, autobusových zastávok, oddychovej zóny,
6. Modernizácia bazénu Kaluža, vybudovanie komplexných služieb a Modernizácia UNIMO, OKAL, vybudovanie komplexných služieb,
7. Vybudovanie fotovoltiky,
8. Výstavba a modernizácia kanalizácie a vodovodu,
9. Modernizácia Domu smútku priestorov cintorína, opлотenie,
10. Vybudovanie novej IBV,
11. Rozšírenie budovy MŠ a rekonštrukcia školskej kuchyne a jedálne, realizácia nového školského ihriska rozšírenie MŠ o 20 miest,
12. Modernizácia a rozšírenie obecného verejného osvetlenia a rozhlasu solárnym systémom.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov - zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali väčšie kompetencie, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením sa Vláda SR zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka.

Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitostí. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí, v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme.

Poloha obce:

Obec Kaluža leží v severnej časti Východoslovenskej nížiny, 10 kilometrov severovýchodne od okresného sídla Michalovce, na južnom úpätí Vihorlatu, ktorý sa znižuje do Podvihorlatskej priekopovej prepadliny, ktorú dnes zaplňa Zemplínska šírava. Je to významné a vyhľadávané rekreačné centrum najmä v letných mesiacoch zemplínskeho regiónu.

Na západe sa nachádza Senderov, na severe pohorie Kyjov, na východe Klokočov. Južne sa nachádzajú pôvodné Blatá, ktoré dnes zaliala Zemplínska šírava. Obcou preteká regulovaný potok, ktorý obec delí na dve ulice. Kataster celej obce má rozlohu 993 ha, z toho je 136 poľnohospodárskej pôdy, 522 ha lesa. Intravilán obce má rozlohu 49 ha, z čoho zastavanú plochu tvorí 24 ha. Nadmorská výška je 120 metrov nad morom v strede obce a 106 až 820 v chotári.

V katastri obce sa nachádzajú územia ÚSES, NATURA 2000 – SKCHVU0035 Vihorlatské vrchy – viď územný plán obce Kaluža.

<https://www.kaluza.sk/>

Blízkosť Zemplínskej šíravy je výrazným prínosom pre rozvoj obce. Vytvorené sú tu dobré podmienky na kúpanie, člnkovanie, vodné športy alebo rybolov. Zemplínska šírava má rozlohu 33 km², jej maximálna dĺžka je 11 km, šírka 3.5 km, priemerná hĺbka je 9,5 m, maximálna hĺbka je 16,5 m. Zemplínska šírava je dvanásť najväčšia jazerná plocha v Európe a má mimoriadne priaznivé podmienky na kúpanie, vodné športy a rybolov. Žije tu i veľa chránených druhov vodného vtáctva a rastlínstva. Na jej brehoch je 7 rekreačných stredísk so širokou paletou ubytovacích a stravovacích služieb. Tvorí prírodnú hranicu severnej strany Východoslovenskej nížiny a základňu turistických trás Vihorlatu. Okolie poskytuje široké možnosti pre pešiu turistiku. Južné

svahy Vihorlatských vrchov a severný okraj Východoslovenskej nížiny sú pokryté vinicami.

1.3.1. Obyvateľstvo

Počet všetkých obyvateľov obce je 465, z toho je 105 dôchodcov nad 62 rokov. Detí v škôlke je 20, v škole 64 detí do 16 rokov. Dobrovoľných hasičov je 39. Jednota dôchodcov má 23 členov. Počet obyvateľstva obce z hľadiska dlhodobého vývoja možno charakterizovať ako rozvíjajúci sa sídelný útvar.

Vzhľadom na funkciu sídla v oblasti turizmu a rekreácie má veľký význam počet dočasne prítomného obyvateľstva, ktoré má nároky na dopravu i služby občianskej vybavenosti. V súčasnosti počet obyvateľov obce rastie.

V obci je menší rozvoj bytového fondu, malého a stredného podnikania, aktivity v oblasti cestovného ruchu sú adekvátnym prínosom rozvoja obce. Rozhodujúcim faktorom ekonomickej prosperity územia s ohľadom na prírodné atraktivity bude aktívny rozvoj cestovného ruchu, malého stredného podnikania, rozvoj služieb. Tieto aktivity sú podmienené vybudovaním, resp. dobudovaním technickej infraštruktúry a masívnej podpore vidieckej rekreácie, rozvoj cestovného ruchu i turizmu.

1.3.2. Školstvo

V obci sa nenachádza ZŠ. MŠ navštevuje 20 detí. Súčasťou školy je školská jedáleň. V areáli školy sa nachádza športové detské ihrisko.

1.3.3. Služby

Odvetvová štruktúra pôsobiacich v obci

Komunitné centrum:

Obec pripravuje projekt výstavby Komunitného centra v budove bývalej pošty. Cieľom projektu je zabezpečiť lepší prístup MRK ku kvalitným sociálnym službám. Cieľovú skupinu však tvoria aj dospelí ohrození sociálnym vylúčením, ktorým Komunitné centrum poskytne možnosť navštevovať rôzne kurzy, osvojovať si pracovné návyky a tiež poskytne poradenstvo v rôznych oblastiach života. Takéto aktivity Komunitného centra majú za cieľ znížiť nezamestnanosť a zvýšiť kvalitu života.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Miera ekonomickej aktivity v obci je okolo **50 %**, časť obyvateľstva je napojená na štátne sociálne dávky. **69 %** ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo obce. Chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním.

Vybavenosť účelových objektov pre kultúrnospoločenské aktivity obyvateľov obce tvorí viacúčelová kultúrna sala.

V priestoroch sú ponúkané služby:

- Sobáš,
- rodinné oslavy a pohostenia,
- kar,
- kultúrne aktivity,
- aktivity pre občanov,
- schôdze a pracovné rokovania,
- prezentácia výrobkov a služieb.

Obec Kaluža nemá obecnú knižnicu.

Šport:

Vybavenosť pre šport a telesnú kultúru plní predovšetkým obecný športový areál zastúpený najmä futbalovým ihriskom, multifunkčným ihriskom, ihriskom pri MŠ a exteriérové posilňovacie zariadenia pri bazéne prístupné počas letnej turistickej sezóny.

Zdravotníctvo:

Zdravotná starostlivosť v obci je dostupná v obci Vinné a Klokočov. Zubná a lekárska pohotovosť i pohotovostné lekáreň ako aj odborné zdravotnícke zariadenia sú poskytované v okresnom meste Michalovce.

1.3.4. Nezamestnanosť

Štatistika:

Obec Kaluža nachádza v regióne okresu Michalovce, s vysokou mierou nezamestnanosti, podľa aktuálnej štatistiky **Michalovce – 10,53%**, Košický kraj – 8,74%, pričom miera nezamestnanosti na Slovensku je v súčasnosti 5,90%.

https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky/2023.html?page_id=1247162

1.3.5 Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivец, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t. j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Veková štruktúra, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobslužbe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori,
- b) nezamestnaní,
- c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,
- d) nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním,
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím,
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami,
- g) odídenci z Ukrajiny.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať sociálne znevýhodnenie.

SENIORI

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc,
- osamelí seniori so zdravotnými problémami,
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb,
- chýba pobytová sociálna služba.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii, vyžadujúcej podporu komunity.

Túto skupinu je možné charakterizovať týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku,
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci,
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity.

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu sa v náraste v porovnaní pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Občania nad 62 rokov tvoria okolo 22,6 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že ide o najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Dôchodcov je 105, z toho je v Jednote dôchodcov 23 dôchodcov. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že podiel ľudí poproduktívneho veku má narastajúcu tendenciu a každým roku prevyšuje počet a podiel predproduktívnych. Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať okolo 10 obyvateľov a umiestnenie v sociálnom zariadení cca 8 osôb.

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť spoločenských aktivít. Informácie pre občanov v spolkoch a kluboch, stretnutiami na kultúrno-spoločenských aktivitách v obci.

Terénna opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, je poskytovaná jednou opatrovateľkou. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby v súčasnosti nie je.

Stravovanie obec zabezpečuje 37 obedov, dopláca ako príspevok na stravu 0,80 € za jeden obed.

Obec neposkytuje opatrovateľskú službu, terénnu a ambulantnú sociálnu službu, nemá dobrovoľné hliadky, obec má kamery pre ochranu obyvateľov a ich majetok.

Bezbariérovosť v obci je vyriešená.

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby treba vypracovať a vyriešiť a preskúmať možnosť a potrebu poskytovania denného stacionára, ponuku opatrovateľskej služby. Všetky navrhované aktivity pre rozvoj obce budú v súlade so schváleným PHRSR.

NEZAMESTNANÍ A ZAMESTNANCI S NÍZKYM VZDELANÍM

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Identifikácia problémov:

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce.

V spolupráci s ÚPSVaR Michalovce, obec v prípade potreby organizuje verejnoprospešné práce - menšie obecné služby.

V súčasnosti aktivačné práce v obci vykonáva 1 občan. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stávajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stávajú neuplatniteľnými na trhu práce. Cieľom zámeru je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Obec má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu. Nezanedbateľná je aj možnosť vylepšiť si rodinný rozpočet. U dlhodobo nezamestnaných klesá časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Podprogram Aktivačné služby – Malé obecné služby sa týka aktivít v obci, údržbu verejných priestranstiev, obecných budov, zberu separovaného odpadu v obci, prostredníctvom nezamestnaných občanov pracujúcich v obci v rámci aktivačných prác a zamestnaných v spolupráci s úradom práce. Financie v prípade potreby sú zabezpečené z ÚPSVaR Michalovce.

Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce.

V súčasnosti je v obci 100 prihlásených odídcov z Ukrajiny, z toho 3 deti do 15 rokov.

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby treba vypracovať a vyriešiť pomoc pri rekvalifikácii.

DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy,
- nevhodné trávenie voľného času,
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima,
- deti a rodiny odídencom z Ukrajiny.

Hlavnou úlohou kultúry v obci je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.

Obec nemá vypracované zásady poskytovania finančnej podpory pri narodení dieťaťa. Akt uvítania detí je podľa požiadavky rodičov dieťaťa.

Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí.

Ohrozená rodina - rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú. Najčastejšie ide o:

- neadekvátne rodičovské postoje, hodnoty, vzory a zručností,
- strata bývania, resp. rodina žije len v sociálnej ubytovni a nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie,
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok,
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie,
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije,
- chudoba, sociálne vylúčenie,
- vplyv ochorení COVID a blízkeho vojenského konfliktu za hranicami Slovenska.

Pri ohrozenej rodine sa nemuselo nevyhnutne vyskytnúť problémové - neželané správanie, ktoré by priamo ohrozilo dieťa či iného člena rodiny.

Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu.

Obec nemá v súčasnosti deti, ktoré by boli umiestnené v detskom domove. Obec poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. Úlohou obce je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP,
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb,
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou,
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby,
- chýba miestna organizácia zdravotne postihnutých.

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia,
- zmyslové postihnutia,
- postihnutia pohybového aparátu,
- kombinované postihnutia,
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení).

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. V spolupráci s ÚPVSaR je možnosť vytvorenia chránenej dielne pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

V obci nie je registrovaná miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb. Kvôli adrešnosti pri riešení problémov zdravotne postihnutých, by bolo vhodné riešiť potreby zdravotne postihnutých osôb s miestnou organizáciou v obci. Obec prispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov a zdravotne postihnutých.

Prepravná služba – obec neprevádzkuje prepravnú službu pre postihnuté osoby.

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

Treba preskúmať možnosť a potrebu založenia miestnej organizácie zdravotne postihnutých osôb.

V spolupráci MO zdravotne postihnutých a na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Monitorovacie bezpečnostné systémy - v obci nie sú dobrovoľné hliadky, bezpečnosť je zabezpečená kamerami.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc,
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami,
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- informácie o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni,
- násilie v rodinách,
- pasivita občanov riešiť veci verejné,
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol.

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia,
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- dlhodobo nezamestnaní občania,
- občania spoločensky neprispôsobiví,
- závislí občania.

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť. Je to kategória, ktorá si z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálnu situáciu už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách.

Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

Počet osôb sociálne odkázaných a dôchodcov s nízkymi príjmami v obci je v súčasnosti okolo 100.

V obci je v súčasnosti celkovo 100 odídencov Ukrajiny z toho 3 detí.

1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Východiskom k spracovaniu analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb sú dostupné údaje v územnom obvode obce, získané osobným, telefonickým a elektronickým kontaktom s poskytovateľmi sociálnych služieb, od ÚPSVaR.

Sociálna služba môže byť poskytovaná formou ambulantnou, terénnou a pobytovou alebo inou formou podľa stavu sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť, dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2021 – 2030.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej zmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. V obci absentuje miestna organizácia pre telesne postihnutých, preto je potrebné do budúcnosti podporovať aktivity v tomto smere.

V poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením občanov, odkázaných na sociálnu službu v zariadeniach. Je preto nevyhnutné vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorom z dôvodu, že prestarnutím obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v obci, ako aj v regióne. Preto obec podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu.

Nakoľko finančné možnosti obce sú obmedzené, obec podporuje prípadnú snahu verejných subjektov poskytujúcich sociálne služby na zabezpečenie potrebných služieb pre obec.

Obec poskytuje nasledovné sociálne služby:

1. stretnutia jubilujúcich starších občanov,
2. stretnutia dôchodcov,
3. pomoc v krízových situáciách,
4. poskytovanie finančnej podpory odkázaným,
5. zabezpečenie stravovania odkázaných.

Obec podľa svojich finančných možností podporuje:

1. Príspevok na stravu.

1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predproduktívneho len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie s čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú, že podiel ľudí v poproduktívnom veku v každom roku prevyšuje podiel predproduktívnych.

Z toho vyplýva, že jedine nárast počtu obyvateľstva o mladé rodiny môže udržiavať index starnutia/IS/ v želateľných medziach.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii potrebné údaje.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

sa orientovať na rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:

- a) poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie, z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
- b) nepriaznivého zdravotného stavu,
- c) dovŕšenia dôchodkového veku,
- d) terénnej sociálnej služby,
- e) rozšírenie bytovej výstavby a podpora opráv existujúcich obydľí,
- f) zabezpečenie poskytovania sociálnej služby,
- g) zabezpečenie opatrovateľskej služby,
- h) podpora odídencom z Ukrajiny.

1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom,
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti,
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu, niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity,
- možnosť zvýšenia počtu poskytovaných obedov pre odkázaných,
- poskytovanie voľnočasových aktivít,
- pokoj vidieckeho prostredia,
- blízkosť Zemplínskej šíravy a turisticky atraktívneho miesta Vihorlatu a chránených území okresu Michalovce,
- existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity,
- udržiavané staré zvyky a tradície obce,
- aktívne spoločenské organizácie,
- skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb,
- existencia miestnej organizácie seniorov JDS,
- existencia komisie pre veci sociálne.

Slabé stránky:

- potreba naplniť všetky aktivity navrhované v PHRSR,
- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby,
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb,
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie.

V oblasti sociálnych služieb:

- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia,
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb,
- migrácia mladej generácie,
- nárast počtu seniorov,
- nezamestnanosť,
- chýba miestna organizácia zdravotne postihnutých,
- chýba pobytová sociálna služba.

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
- aktívne komunitné centrum,
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb,
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov,
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí,
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií,
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce,
- preventívne programy pre občanov so závislosťami.

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality,
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví,
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií,
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb,
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity,
- nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby,
- neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít,
- zvyšovanie segregácie a chudoby.

Z vyhodnotenia pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom v pomere k slabým stránkam.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce,
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb,
- zhoršenie ekonomickej sebestačnosti,
- zhoršenie psychiky a zdravia v dôsledku neistoty zo stavu v spoločnosti,
- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti.

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa orientujú na tieto základné oblasti:

a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb,

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

- b) rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s denným a týždenným pobytom,
- c) zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb,
- d) vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb,
- e) pomoc pre odídencov z Ukrajiny.

Obec sa snaží naplňovať tieto priority nasledovne:

- obec pripravuje zabezpečenie kvalitných komplexných služieb v sociálnej oblasti,
- zabezpečí podporu opatrovateľskej služby u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí,
- v prípade potreby zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení, spolupracovať s najbližšími zariadeniami akreditovanými KSK,
- rozšírenie služieb v Komunitnom centre,
- rozšíriť možnosť poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb,
- pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom,
- aktivitami podporiť spoločensky neprispôsobivých obyvateľov na začlenenie sa do spoločenského života v obci,
- podpora poskytovania sociálnej služby v zariadení pre potreby obce,
- bytová výstavba nájomného bývania a podpora obnovy bytového fondu v obci pre mladú generáciu.

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb.

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce úzko participuje na PHRSR obce Kaluža. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci. Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené, je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2024 – 2030. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viaczdrojového financovania. Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb vyberie zastupiteľstvo obce Kaluža zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti a možností.

2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú predstavitelia samosprávy a poverené osoby obecným zastupiteľstvom priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie, je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce. Komunitný

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

plán sociálnych služieb obce je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či majúce aktivity na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor) a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť,
- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam, o predložení návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojím podpisom,
- účasť obyvateľov obce na tvorbe návrhov vhodných pre miestnu komunitu.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority,
- získaním finančných prostriedkov na konkrétne potreby,
- podaním nových návrhov na poskytovanie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Kaluža minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Kaluža sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce Kaluža.

2.4. Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb, aby boli v súlade so záujmom a potrebami cieľových skupín v komunite obce.

Priority:

A) Sociálne služby

V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

- ☐ prevencia vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- ☐ zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- ☐ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- ☐ riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- ☐ prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

- ☐ dopravná služba,
- ☐ rozšírenie opatrovateľskej služby,
- ☐ stravovanie dôchodcov,
- ☐ stretávanie v komunitnom centre,
- ☐ pomoc odídencom.

B) Služby vzdelávania

- ☐ predprimárne a základné vzdelávanie,
- ☐ záujmová mimoškolská činnosť,
- ☐ voľného času, športové aktivity,
- ☐ záujmová činnosť.

C) Zdravotnícke služby

- ☐ doplňujúce opatrovateľské služby.

D) Voľno-časové aktivity

- ☐ športové ihrisko - modernizácia,
- ☐ relaxačné, oddychové a rekreačné zóny,
- ☐ športové a dobrovoľné kluby,
- ☐ jednota dôchodcov Slovenska.

E) Bezpečnosť a aktivity prevencie

- ☐ aktivity štátnej polície,
- ☐ preventívne vzdelávacie aktivity,
- ☐ monitorovacie bezpečnostné systémy – kamery,
- ☐ prvky fyzickej ochrany obyvateľov a majetku.

F) Bývanie

- ☐ sociálne bývanie,
- ☐ nájomná bytová výstavba,
- ☐ štartovacie byty pre mladé rodiny.

Silné stránky obce

- ☐ Dobrá spolupráca obecný úrad – občan,
- ☐ Aktívny spoločenský život - stretávanie sa, spolupráca,
- ☐ Futbalové ihrisko,
- ☐ Činnosti pre deti a žiakov,
- ☐ Ochota rodičov spolupracovať,
- ☐ Dobrá pripravenosť detí na vstup do ZŠ,
- ☐ Množstvo zelene,
- ☐ Poskytovanie stravovania v obci,
- ☐ Doplatok k stravnému,
- ☐ Funkčná Základná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku,
- ☐ Rozvoj športových a dobrovoľných organizácií,
- ☐ Dobré medzilidské vzťahy,
- ☐ Spolupráca s inštitúciami,
- ☐ Podpora obce dotácií pre spolky a spoločenské organizácie,
- ☐ Príprava projektov pre rozvoj obce,
- ☐ Modernizácia budov vo vlastníctve obce a nové bývanie, IBV,
- ☐ Zdravé podmienky pre bývanie,
- ☐ Zdravé životné prostredie,
- ☐ Blízkosť Zemplínskej šíravy,
- ☐ Kultúrne podujatia organizované v obci,
- ☐ Fungujúce stretnutia a aktivity.

Slabé stránky

- ☐ Absencia Komunitného centra,
- ☐ Potreba modernizácie budov a rozšírenie služieb v cestovnom ruchu,
- ☐ Absencia neformálneho vzdelávacieho zariadenia,
- ☐ V niektorých prípadoch sťažené mapovanie sociálnych skupín,
- ☐ Potreba kvalitných rekreačných služieb,
- ☐ Absencia prepravnej služby,
- ☐ Nedostatok nájomných bytov pre mladé rodiny,
- ☐ Nedostatok sociálnych bytov,
- ☐ Potreba budovania IBV,
- ☐ Potreba postarať sa o odídencov.

Príležitosti

- ☐ Rozširovanie sociálnych služieb,
- ☐ Výstavba a modernizácia budov,
- ☐ Zapájanie sa do projektov,
- ☐ Zlepšovanie spolupráce medzi mládežou a seniormi,
- ☐ Zvýšenie počtu a úspešnosti kultúrnych a športových aktivít,
- ☐ Zvýšenie ochrany zdravia, majetku a bezpečnosti,
- ☐ Zvyšovanie zamestnanosti,
- ☐ Zvyšovanie úrovne kultúrnych podujatí,
- ☐ Zveľaďovanie a napredovanie obce,
- ☐ Poskytovanie kurzov,
- ☐ Rozvoj inštitútu vzdelávania,
- ☐ Vybudovanie športového areálu a podpora športu,
- ☐ Rekonštrukcia a modernizácia ciest a miestnych komunikácií,
- ☐ Zvýšený záujem občanov pri poskytnutí kurzov, krúžkov, prednášok, školení,
- ☐ Zvýšenie počtu kultúrnych a športových aktivít,
- ☐ Potreba realizácie projektov podľa PHRSR v obci.

Ohrozenia

- ☐ Závislosť mladých na sociálnych sieťach namiesto osobného stretávania sa,
- ☐ Nízka pôrodnosť,
- ☐ Migrácia,
- ☐ Vandalizmus,
- ☐ Živelné pohromy,
- ☐ Nedostatočné sociálne usmernenie,
- ☐ Negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva,
- ☐ Blízkosť vojnového konfliktu a potreba postarať sa o odídencov.

Seniori a ŤZP

Silné stránky:

- ☐ Informovanosť o sociálnych službách v obci zo strany poskytovateľov,
- ☐ Možnosť zabezpečenia stravy obcou pre záujemcov a doplatok obce potrebným,
- ☐ JDS - Jednota dôchodcov na Slovensku,
- ☐ Možnosť stretávania sa všetkých komunít,
- ☐ Vynikajúca poloha obce v okrese Michalovce,
- ☐ Kultúrne podujatia organizované v obci.

Slabé stránky:

- ☐ Chýbajúca prepravná služba v obci a mimo,
- ☐ Nízke dôchodky,
- ☐ Nízka zručnosť práce s PC a tým získavanie informácií,
- ☐ Chýbajúca dobrovoľnícka činnosť,
- ☐ Nedostatočné vedomosti o civilizačných ochoreniach,
- ☐ Zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku,
- ☐ Zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých občanov,
- ☐ Možnosť zabezpečenia,
- ☐ Odkázanosť najstarších na pomoc štátu a verejnej správy.

Príležitosti:

- ☐ Zvyšovanie informovanosti,
- ☐ Osveta a zlepšenie spolupráce s obecnými službami,
- ☐ Vytvorenie terénnej sociálnej služby,
- ☐ Využívanie externých zdrojov z EŠIF,
- ☐ Skrášľovanie prostredia,
- ☐ Spoločné skrášľovanie verejných priestranstiev,
- ☐ Pravidelné stretnutia so starostom a OZ,
- ☐ Ľudský prístup poslancov, pravidelné stretávanie s občanmi,
- ☐ Zvyšovanie úrovne kultúrnych podujatí,
- ☐ Sociálne poradenstvo,
- ☐ Zveľaďovanie a napredovanie obce,
- ☐ Dodržiavanie poriadku v obci,
- ☐ Rozširovanie služieb v rozvoji cestovného ruchu,
- ☐ Zvyšovanie kapacity ubytovania v obci,
- ☐ Pravidelná údržba verejných zariadení,
- ☐ Budovanie súkromných rodinných domov, IBV,
- ☐ Potreba realizácie projektov podľa PHRSR v obci.

Ohrozenia:

- ☐ Rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii,
- ☐ Možnosť zabezpečenia finančných prostriedkov,
- ☐ Vandalizmus,
- ☐ Živelné pohromy,
- ☐ Nedostatok finančných prostriedkov,
- ☐ Nedostatok dobrovoľníckej činnosti,
- ☐ Nedostatočná komunikácia a nezáujem zo strany občanov,
- ☐ Zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,
- ☐ Nízka zrozumiteľnosť legislatívy,
- ☐ Zvyšujúce ohrozenia chorobami,
- ☐ Negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva,
- ☐ Zvyšujúce počty osamelých a starších,
- ☐ Zvyšujúce sa počty odíencov a ohrozenie vojnového konfliktu.

3. Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Kaluža:

Priorita č. 1	Opatrovateľská služba
AKTIVITY	☐ Rozšírenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí ☐ Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziľudských vzťahov.
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ Košický samosprávny kraj	
☐ Registrovaný subjekt	
Priorita č. 2	Sociálna služba v zariadení
AKTIVITY	☐ Zabezpečenie pobytovej sociálnej služby v registrovanom zariadení VÚC
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ Košický samosprávny kraj	
☐ Registrovaný subjekt	
Priorita č. 3	Zvýšenie počtu stravovaných odkázaných osôb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

	☐ Zabezpečenie v prípade zvýšeného počtu stravovaných
AKTIVITY	☐ Zabezpečenie vyššej finančnej podpory pre stravovaných
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ ÚPSVaR Michalovce	
Priorita č. 4	Integrácia detí vo výchovno-vzdelávacom procese
	☐ Integrácia detí vo vyučovacom procese so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním
AKTIVITY	☐ Zabezpečenie asistentov učiteľa
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ Registrovaný subjekt	
☐ ÚPSVaR Michalovce	
Priorita č. 5	Spoločensky neprispôsobivé osoby
	☐ Osobitný príjemca dávky
AKTIVITY	☐ Začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do spoločenského života
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ ÚPSVaR Michalovce	
Priorita č. 6	Nezamestnaní
	☐ Pracovné návyky
AKTIVITY	☐ Spolupráca s ÚPSVaR pri hľadaní zamestnania
	☐ Pomoc pri rekvalifikácií
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ ÚPSVaR Michalovce	
Priorita č. 7	Bytová výstavba, podpora obnovy budov, IBV
	☐ Spracovanie výkresovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie)
AKTIVITY	☐ Vydanie stavebného povolenia
	☐ Získanie zdrojov financovania
	☐ Verejné obstarávanie podľa zákona o ver. obstarávaní
	☐ Realizácia
	☐ Kolaudácia
	☐ Kvalitné sociálne prostredie
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ Štátny fond	
☐ Obyvatelia obce	

Priorita č. 8	Boj proti chudobe
	☐ Posilnenie ochrany potrebným, dôchodcom a odkázaným
AKTIVITY	☐ Spolupráca s ÚPSVaR pri hľadaní finančných zdrojov
	☐ Pomoc pri informovaní a vybavení príspevkov

ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
--------------------------------------	-------------

REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ ÚPSVaR Michalovce	

Priorita č. 9	Vybudovanie Komunitného centra
	☐ Spracovanie výkresovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie)
AKTIVITY	☐ Vydanie stavebného povolenia
	☐ Získanie zdrojov financovania
	☐ Verejné obstarávanie podľa zákona o ver. obstarávaní
	☐ Realizácia
	☐ Kolaudácia
	☐ Kvalitné sociálne prostredie

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kaluža 2023 - 2030

ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2024 – 2030
REALIZÁTORI / PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Kaluža	Starosta obce Kaluža
☐ Štátny fond	
☐ Obyvatelia obce	

4. Záver

Sociálne služby sú činnosťou, poskytovanou ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, umožňujúcou im zapojenie sa do bežného života spoločnosti.

Je na samotnej samospráve v obci Kaluža, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre všetkých občanov dôstojný a plnohodnotný život.

Všetci obyvatelia obce si zaslúžia pozornosť, podporu a záujem zo strany obce i štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších obyvateľov a skvalitnenie úrovne života v obci Kaluža.